

EDINOST

Glasi slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V edinci je moč.

• EDINOST • izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v tračkah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo • via Zenta 5 •.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu • via Torrente • Nuova tipografija; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanih in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Državni zbor.

(Dalje.)

Za Hausner-jem je govoril kaj stvarno finančni minister, dr. vitez Dunajevski. — Kolikor ni uže Hausner pobil levičarjev, dal jim je še Dunajevski priklade, tako sicer, da niso mogli pač več pametno ugovarjati in so potem pobitju le še po otročje iz kotov zabavljali.

Dunajevski je rekel, da je uže precej pri svojem nastopu razložil, kako si on misli zboljšanje finančnega stanja naše države in da se teh načel vedno zvesto drži. On pričakuje zboljšanje financ le od polagoma, a gotovo napredujočega zboljšanja gospodarskih razmer v obče in od polagoma rastočih državnih dohodkov. Dunajevski na to priede k dokazu, da se primanjkljaj, od kar je nastopilo to ministerstvo, vsako leto manjša. — Deficit v letih 1878 do 1880 je znašal poprečno, 35 milijonov na leto, skrčil se je leta 1881 in 1882 na 15 milijonov, letos pa znaša le 9%, milijonov, ako se odšteje onih 20%, milijonov za zidanje potrebnih železnic in oni 4 milijoni za javna dela v onih deželah, ki so bile letos strašno obiskovane po povodnjah. Pravi, da se mu je celo to v greh štelo, ker je še le kesneje v drž. zboru povedal, da za pokritje tega deficita ima v državnih kasah uže na strani 16 milijonov, tako sicer, da letos ne boje treba nobene posebne finančne operacije, da se deficit pokrije; a on tega ni mogel ne poprej ne pozneje povedati, ker poprej še ni poznal, koliko bo treba še postranskega kredita in je tudi menil, da je najboljša, da to pové poslanecem baš pred začetkom debate o proračunu. (Čujte celó to, da ima 16 milijonov v denarnici, šteli so mu v greh; ali ni to podobno nekej znanej slovenskej opoziciji v Trstu?) Nadalje se čudi, da je Magg rekel, da je ves ta denar prišel od davkoplačevalcev. To se umeje samo ob sebi; saj drugače so le Rimljani in drugi pogani znali bogatiti državno kaso, po sedanjih krščanskih načelih pa to ne gre več. — Da se državno gospodarstvo vredi, mogoča sta le dva pota: zmanjšati troške, ali pa povišati dohodke. Prvo pa ne gre, ker poslanci v generalnej debati pač vedno poudarjajo zmanjšanje troškov, pri nadrobnejem raspravljanju proračuna pa vse polno poslancev terja zdaj napravo železnice, zdaj kake univerze in sploh vse terjatje leté le na povišanje troškov. — Tudi je opozicija grajala vladne predloge zaradi novih davkov in je fi-

nančnemu ministru očitala, da po vseh državah išče, v kateri bi mogel najti kako davščino, ki v Avstriji še ni vpeljana; — a naj pomislijo gospodje, da so prav ustavoverna ministerstva to delala in da so nekaterih sedanjih predlogov bili začetniki baš ustavovorni ministri. — Da on, minister, študira tudi tuje davkovske naredbe, to je naravno, a to ne dela, da bi jih ponarejal, ampak da bi se podučil, kar pa ni sramota. Opozicija je strašen krik zagnala zaradi tega, ker bi se po novejši postavi o pridobitinskem davku obdačili uže taki obrtniki, ki imajo le 300 gld. dohodka.

To vse so malenkosti, ki se dadó popraviti, a gospodom ni za to, ampak boje se le za one, ki niso dozdej od velikanskih dohodkov nič plačevali. Vlada si prizadeva, da po mogočnosti ustreza željam ljudstva in njega poslancem; če pa opozicija pravi, da se ne meša v te zadeve, in da noče na se jemati nobene odgovornosti, naj bode ona (opozicija) zagotovljena, da pojde dobro tudi brez nje. — Gledé zemljiškega davka pravi, da se je pokazalo, da je v mnogih deželah kmet preobložen, kar se vidi iz zastankov. Od leta 1870 do 1880 so bili zastanki na zemljiških davkih vedno prav veliki in sicer do 1/3 milijona na leto, v letu 1881 in 1882, ko je uže ta davščina uravnana na bolj pravičnej pollagi in nekoliko znižana, pa niso davkoplačevalci zaostajali, ampak plačali so celo za naprej okoli 1.200.000 gld. — Govorilo se je tudi o strožosti pri izterjevanju davka. — Tu in tam se res strože terja, a to je na korist davkoplačevalca samega, da se mu ne naraste dolg, ker malo je lože plačevati, nego veliko; sploh pa je želeli vsem avstrijskim narodom, da se nauče večje točnosti (Vidi se, da mož pozna razmere). Nek poslanec opozicije je napadal tudi kranjskega poslanca Kluna, češ, da je pozabil povedati, kako visoko so za Kranjsko preliminirani izvršbeni troški za izterjevanja davkov, kar kaže, kako nesrečna je Kranjska pod to vlado; temu je minister odgovoril in dokazal, da izvršbene pristojbine v Kranjske, iznašajoče l. 1878 le 12000 gld., letos pa proračunene na 45.000 gld., imajo v tem svoj uzrok, da se sedaj vsi terjani davki in pristojbine plačujejo neposredno davkarjem, slednje pa plačujejo eksekutorje, da tedaj ni več tako zvanih domačih računov pri političnih uradih, tedaj tudi nikake zlorabe več, in da se v Kranjskej davek zares tudi bolj točno plačuje, kajti zaostanki na davkih, katerih je bilo prejšnja leta po 300.000 gld., l. 1877 še 230.000

gld., znižali so se na 154.000 gld. in rubežni, iznašajoče l. 1877 še 100.540 gld., skrčile so se uže l. 1880 na 37.405 gld.

Rekel je potem, da davek na lišp ni tako lehko izvedljiv, ker je kontrola pretežavna in predraga, odbil je tudi očitania zaradi povišane carine na petrolje ter dokazal, da je petrolje k ljubju povišanju še vedno na tistej ceni, kakor je bilo pred povišanjem. Do tukaj je odgovarjal čisto stvarno k proračunu. A potem se je obrnil proti drugim napadom levice in je posebno Carnerija šibal. Očital jim je, da imajo v napadanju tako metodo in da rabijo v ta namen taka sredstva, da se minister ne more ponizati, da bi odgovarjal in se branil z enakim orožjem. Levica pravi, da ona edino nosi visoko avstrijsko zastavo, kar pa ni res; le eden (cesar) drži trdno to zastavo in njega podpirajo vsa avstrijska ljudstva in vsi narodi. Poslanec Magg-u očita, da je Cicerona citiral v dokaz, da sedanja vlada ni prava, pa pravi, da še dalje obrača Ciceronovo knjigo de officiis, v kateri on najde tudi te le stavke: Est autem, quod differat in hominum natione habenda, inter justitiam et verecundiam: Justitiae partes sunt non violare homines, verecundiae non offendere, in quo maxime perspicitur vis decori. Potem bi bilo dobro, da si g. Magg zapomni tudi ta le citat iz iste knjige: »Suum quisque igitur noscat ingenium acremque se et bonorum et vitiorum tuorum iudicem praebat, ne scenici plus, quam nos videantur habere prudentiae. Illi enim non optimas, sed tibi accommodatissimas fabulas eliquunt.« Citiral mu je potem minister par še prav dobrih iz Cicerona in Seneca. Carneriju očita, da je napadal ono časnikanstvo, ki je vladil prijazno, pa ga vpraša, ako on misli, da je sploh mogoče moralno odgovornega storiti urednika kacega lista za vse to, kar pišejo dopisniki v njegov list, in ali meni g. Carneri, da je le tisto časnikanstvo moralno, ki zagovarja stranko, h kateri on pripada, a ono nemoralno, ki zagovarja sedanjo večino parlamenta in vlado. To bi pomenjalo, da imajo velikomnemci monopol moralnosti in poštenega časnikanstva. Ošteva ga potem, ker je vladil očital, da namerjava prelomiti ustavo, proti kateri zatožbi odločno protestuje v imenu vlade Nj. Veličanstva. Jako nepremišljeno je, najprej vladil očitati, da dela brez načrta in cilja, precej potem pa tožiti jo, da ima cilj in še kak cilj: nič manj nego ustavolom, in še dostavljati, da bi ministerstvo poslal na zatožno klop, ako bi bila njegova stranka v večini. Kak izgovor je to?

Podlistek.

Denar in kredit.

V C.— govoril doktor Bister, Slovincem pa ta govor priobčuje: Juri Čič.

(Dalje.)

•Nu, zdaj umejema, pristavi občinski pisar Prosen da cena vsakej stvari raste, kedar je več denarja. Ako je več denarja, izda se ga tudi lahko več; stvari se podražijo, treba je torej več denarja, da se nabavi; kupijo denar sam tedaj zdaj manj velja, in prav za prav povrača se zopet prejšnje stanje, ko je bilo manj denarja, pa je tudi vse ceneje bilo.

•Nemate prave, odgovori doktor Bister. •Ako se pomnoženje denarja oslanja na zdrave okoliščine, tedaj se v resnici pomnoži tudi bogastvo dežele.

Ako pade cena nepremičnega blaga, ker ga je dosti v deželi, raste občno blagostanje, ker to ne obstoji samo v velikej množini gotovega denarja, temuč še bolj v večem obilju raznih koristnih in ugodnih stvari, ki so v deželi. Tako je tudi z denarjem, kader se denar pomnoži, pride ga več mej svet, vsled tega pa napredujejo živahnije trgovina in obrtje.

•Če je taka, povzame Prosen, •ondaj ako zastaja kroženje denarja, je to kakor da ga je manj, ako pa ne leži, ampak gre hitro od enega do drugega, je to, kakor da se je pomnožilo.

•Dobro ste rekli, to je navadno, kar pa sicer ni brez izjeme. Ako pade javno zaupanje, čuti to jako tudi gospodarstvo naroda; mir in red v deželi pa pospešujeta javno zaupanje, oživljata delo, promet in večata bogastvo. Če tudi javno zaupanje torej ne pomnoži števila denarja v deželi, pomnoži vendar njegov učinek (nasledek).

Mej raznimi predmeti, ki imajo kaj vrednosti, teče najbrže iz rok v roko novce. Človeku je denar koristen iz več razlogov, toda največ, ker se z njim meri vrednost vseh drugih predmetov in ker se dobiva zanj vsako drugo dobro (blagó) v zamenjo. Bil

bi gol dobiček, da bi tekle iz rok v roke tudi vse ostale stvari kakor teče denar.

Delo in zaslužek bi se v veliko pomnožila. Do sedaj se ni moglo tega doseči; ali v nekej meri služi temu kredit (vjerjesija, zaupanje), kmet more plačati davek, ima sicer pšenico, a ne prodal bi je rad, ker nema cene. Poišče tedaj človeka, ki ima denar, da mu posodi potrebno svoto in zaveže se, da hoče v treh mesecih pošteno in popolno vrniti. Kmetovalec ima domačijo, ima premično in nepremično blago in ker je pošten, vzajmi (posodi) se mu. Mizarju n. p. manjka lesa, ker želi dalje delati; dobil je gotovih naročil, ali manjka mu denarja, da kupi les. Gre do trgovca, ki kupčuje z lesom in vzame od njega, kar treba na vero, ter se obveže, da boče, recimo v dveh mesecih, vse točno plačati; taki poslovi so kreditni (zaupni).

Kredit (credit) je latinska beseda, prihaja od besede »credere« in pomenja: verovati, zaupati; zato tudi pravijo Hrvatje kreditu vjerjesija. Kredita se poslužujejo ljudje pogosto; kamor koli se ogledaš, vidiš kreditna posla (opravke). Trgovec prodaja robo na vero, t. j. kupcu daje kredit; kupec pa plača po nekem času pogojeno ceno, ali odplačuje v malih obrakih; obrtnik dela v svojem rokodelstvu na vero; kmetovalec dostikrat proda vino, žito, drva na upanje; celo delalec daje kredit podjetniku, ako ga ta plača še le po osmih, štirinajstih ali več dneh; isto tako sluga in služkinja, katerim se plača zaslužek za mesec ali četrt leta nazaj.

Kredita se mora posluževati razumno; on ni koristen in umesten v vsakem poslu. V malem prometu (kupčiji) je škodljiv, n. p. ako se prodaja kruh, vino, žganje na vero, ker prodajalec tu navadno dražje drži, kupec pa postane lahkoumenji. Znana je slabost ljudska, ako ti ni treba precej plačati, kupuje se več in trosi preko potrebe. Hado se pozabi na oni dobri pregovor: »kdor kupuje, česar mu ni treba, moral bode prodati, kar mu je treba.« Posebno je škodljivo, pa moralo bi se zabraniti krémarmem prodanje pi-jače v malem na vero, kakor se je uže nekoliko sto-

rilo v Galiciji. Koliko kmetov je uže prišlo na kant, ker so marljivo pili na vero, krémarm pa je marljivo pisal s kredo na vrata popite litre ali poliče, in morda včasih tudi kateri več pripisal, nego je bil popit, ker kmet ne pazi in se ne briga zato. Kedar se pa nabere večji račun, glej ga krémarmja, zraj pa plačaj od koder si bodi. Marikdo je zapil tako konje ali vole, hišo in polje. Tudi rokodelci bi morali natančneje razločevati mej poštenim ter lahkoumnim in nepoštenim kreditom.

Nu v velikih poslovih trgovinskih, obrtnijskih ali poljedeljskih je kredit potreben in zelo koristen. Da ne bi bilo kredita, moralo bi se vse delati in plačevati v gotovim novcem ali pa robo menjati za robo. Jedno in drugo bi oteževalo poslovanje. Kredit pa napravi, da se dobi potrebna glavnica (kapital), ker ima dolžnik hišo, zemljišče ali drugo robo, kar ima tako veljavo kot novce. Kredit pač predelava na neki način vednost in marljivost, združeno s poštenjem in čistoto značaja (karakterja), v novce; dostikrat se namreč dá na vero tudi človeku, ki nema nikakega ali jako malo imetka, toda je znan kot poštenjak, kot umen, delalen in štedljiv. Daje se mu denarja, kolikor ga zahteva, ker se veruje v njegovo poštenje. Marsikateri upnik ceni te lastnosti dolžnika svojega bolj, nego kako, morda tudi mnogo vredno zastávo (žalóg). Pošten dolžnik hoče na vsak način izpolniti točno svoje obečanje, zato si tudi ne sposuje, dok ni na čistem, ali mu bo pač mogoče izpolniti, za kar se je obvezal, kajti ne koristi nič, še škoda je pri tem, ako tudi dolžnik da upniku dober zalóg, če je pa nemaren, lahkoumen, ne misli, da bi plačal odstotke (interese), ter ga mora upnik vsak čas opominjati, dosti pot pravdati se z njim, ter mnogo potrošiti, dok pride do svojega novca. Osobna ali moralna svojstva (lastnosti) dolžnikova, t. j. njegovo poštenje, trdna in odločna volja, vredna so pri kreditu največ. Na te lastnosti se upira vsa vrsta kredita, ki ga zovejo *osobni kredit*. Tu velja dana beseda, kolikor gotov »novce«.

(Dalje prihodnjik.)

Ako je poslanec prepričan, da se godé take strašne reči pri vladi, potem je njegova sveta dolžnost, da vlado zatoži, naj pa spada potem k manjšini ali večini parlamenta. A tožitelj Carneri bi bil menda zadnji, kateri bi ministerstvo tožil, ako bi bil poslanec večine. Najboljše pa je Carnerija našibal, ko mu je odgovarjal na njegovo trditve, da sedanja vlada dela proti avstrijski državni ideji, da pomirjenje mej narodi pomenja izdajstvo na značaju avstrijske države in da Avstrija mora biti nemška, ker je nemško delo, ne sè svojimi lastnimi, ampak z besedami, katere je Carneri tiskal in mej svet dal leta 1861, katere se glase: »Načelo centralizacije je odpravljeno, in minol je čas neplodnosti, ki je imel marsikako vabljivo stran. Sreča je za Avstrijo, da nje bistvo samo nasprotuje sistemi, katera vzdržuje celoto na škodo delov in z namenom, da vse važnost zedini v središču, popolnoma zanemarija vso drugo deželo«. Drugi stavek se glasi: »Avstrija more le potem obstati, ako sprejme enakopravnost v narodnostnem in verskem obziru.« Zopet tretji: »Vsak naj oponira, ako to zahtevajo načela, katera zastopa. A nepuščajmo na površje take opozicije, ki se vsega na desnico z namenom, da vsemu nasprotuje, kar pride od leve in sploh le zato nasprotuje, ker sedi na levici«.

Leta 1880 pa je tiskal Carneri v svojej »Podlaga etiki: »Umeje se, da v namen ne sme biti vlada rojeni sovražnik ljudstva in da se nasprotovanje vladi od strani poslancev ne sme smatrati za prvo in zadnjo dolžnost.

(Tako je Carneri pred leti pisal; a zdaj, kako govori?) Odbijal je potem minister napade zaradi prestavljenja uradnikov, in zaradi »Länderbanke«. Glede finančnih operacij se vlada prav tako obrača do te banke, kakor do drugih bank in bankirjev, da ni toraj z njo v nobenej posebnej zvezi in da se vendar ne more obračati na rajnke banke, katere je popihal krah l. 1873. Zagovarjal je potem mojstersko sedanjo vladno sistemo in sedanje gospodarstvo in zadnjo hibo je dal levičarjem, ko jim je rekel, da oni sicer stavijo uže horoskop sedanjej vladi, da kmalo pogine in da je nek poslanec celo rekel, da bode delal proti njej, dokler je kaj zdrave krvi v njegovih žilah, a da bodo oni proroki morali še mnogo časa stati pri horoskopu in da oni poslanec porabi še prav mnogo krvi, predno se uresniči to proročanje.

Ta izvrstni govor je napravil veliko veselje na desnici, a veliko pobitost na levici in kaže, da se sedanja vlada čuti trdnjejšo v sedlu, nego so to mislili celó njeni prijatelji.

(Konec pri hodnjiš.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar je dovolil, da se smejo vrniti v Avstrijo oni ogerski podaniki, ki so zbežali na Rumunsko, da so se odtegnoli vojaštvu, i da bodo oproščeni vsake kazni.

V gosposkej zbornici je 6. t. m. pravosodnji minister predložil pogodbo z Italijo zastran pravice ubogih.

Predloge zastran pomoči po povodnji poškodovanim na *Tirolskem in Korokiem*, in zastran doneskov za vredbo reke Mure in Ečave so se nespremenjeno sprejela.

Prošnja *istevskih ribičev*, naj se izda zakon za ribarjenje v morji, odstopi se vladi, da se nanjo ozira.

V poslanski zbornici je 6. t. m. trgovinski minister predložil načrt zakona glede zidanja poštnega poslopja na Dunaji. Načelnik odseka za službeno pragmatiko je naznanil, da se odsek peča zdaj s predpisi za disciplinarno ravnanje.

Potem se je nadaljevala debata o proračunu in dovršila se generalna debata o proračunu za naučno ministerstvo.

Poslanske zbornici je 7. t. m. vlada podala predlog zastran odškodovanja obsojenih, ki so bili pozneje spoznani za nedolžne.

Po tem se je nadaljevala specialna debata o proračunu naučnega ministerstva. Minister *baron Conrad*, je odgovoril poslancu *Lustkandlu*, da se je češka ljudska šola na Dunaji dovolila, nje odprete pa še ne, ker to spada še v druge oblasti. — Prav avstrijsko državno mišljenje pa zahteva, da se more vsak domá čutiti v prestolnem državnem mestu. V zakonu za ljudske šole ni nobene določbe, ki bi predpisavala gotov naučni jezik na katerej zasebnej šoli. Bojazen, da se zasebnej šoli k malú dá pravica javnosti, ni vtemeljena. Ministrov cilj je enakopravnost, to se pravi, kar je vsakej stranki po času in razmerah najboljše.

Potem je zbornica rešila prvih deset naslovov naučnega proračuna in štiri naslove proračuna za bogočastje. Pri naslovu »šolsko nadzorništvo« sta govorila levičar *Suess* ni desničar *Kvičala*, poročevalec *graf Uam Martinic* pa o češkej šoli na Dunaji. Potem se je unela daljša debata o povišanji plače *in-škemu škofu*; poslanec *Wichhof* je hudo napadal škofa i njegovo duhovščino, tako sicer, da ga je načelnik zavrnil.

Lienbacher in *Pfägl* pa sta te napade odbila.

8. t. m. je naznanil načelnik odseka za kongruo temu odseku, da v malo dneh podá svoje predloge. — Naučni minister je rekel, da se vlada trudi za preskrbovanje deficientov večje zneske v proračun postaviti. Nadaljuje se potem specialna debata o visocih šolah. — *Wurmbrand* je priporočal resolucijo, naj se k malú sezida v Gradcu poslopje za vseučilišče in tehnično visoko šolo. — Naučni minister meni, da mu bo mogoče uže v prvi prihodnji proračun postaviti prvi obrok za tehnično visoko šolo v Gradcu. Naprava medicinske fakultete v *Levovu* je odvisna od vedno večje potrebe, on upa, da se medicinska fakulteta v *Pragi* še letos odpre.

Zbornica je potem sprejela proračun za visoke šole ter začela debatirati o srednjih šolah; *graf Coroniás* je naznanil resolucijo zastran dopuščenja *italijanskega jezika* na srednjih šolah v Primorju.

Nekdanji namestnik načelnika avstrijsko ogerske banke, *Lucam*, nasvetoval je *istišnje komisiji*, naj se odpravijo samostojne politične deželne gosposke na *Sleskem, Korokiem, Kranjskem, Solnograškem, v Istri* (ti v Istri ni nobene samostojne deželne politične uprave. Uredn.) ter naj se te združijo z sosednjimi večimi deželami. — O tem bi se dalo dosti govoriti, ne le v političnej, temú tudi v sodniškej in finančnej upravi. Najboljše bi bilo v finančnem i narodnostnem oziru, da se vse češke dežele združijo v eno celoto, in tako tudi vse slovenske, prvej celoti bi imela biti središče *Praga*, drugej pa *Ljubljana*, da bi nekolkó bolj oživelá i ne bila več tako zaspána.

Na *Dunaji* žene politično gibanje visoke valove; veselo je to, da volilci v predmestjih *Neubau* in *Josefstadt* prav krepko stoje za Avstrijo ter hudo obsojajo fakeljzorne i nemške irredentarije. In ti volilci dobivajo vedno več ljudstva za se i za svoje namene. — 6. t. m. so imeli volilni shod ter se z vso odločnostjo izrekli za načela enakopravnosti vseh v Avstriji živečih narodov ter hudo obsodili politikarje svinčenih podpisov in vse, kar na njih in ob njih visi. Nek *Frauenberger*, ki je v shodu rekel, da ima, ker je domá iz zgornje Avstrije, pred vsem dolžnost, delati za nemške interese, ker »*gornja Avstrija spada k Nemčiji*«, vzbudil je tako viharno nasprotovanje, da sta zbrane volilce načelnik *Ris* in kandidat *Kreusig* le z velikim trudom potolažila; pri volitvi za poskušnjo pa sta prav ta dva gosposla dobila per acclamationem vse glasove, razen treh.

Temu nasproti pa nekolkó *dunajskih vseučiliščnikov* prav krepko rogovili in dela veleizdajo. Te dni so v krémi obhajali *Wagnerjevo* sponienico, katere se je vdeležilo tudi nekolkó *profesorjev*, znani državni poslanec *Schönerer* in dva vseučiliščnika iz *Pratislave*. Pri tej priliki so se govorili veleizdajski govori, in če tudi je policijski komisar dalje govore prepovedal, vendar je *Schönerer* govoril, v govoru pridigoval veleizdajo in boj zoper judé. — Ustavoverci so res čudni in smešni ljudje, in če komu, velja njim pregovor: *Quem deus prederet vult, demontat*. Saj je vendar znano, da so prav oni postavili svojemu krdelu *judé* na čelo, dali jim v roko ustavoverno časnikarstvo ter jih pitali iz korit, zlatom napoljenih; znano je dalje, da so judje najhujši i najnevarniši ustavoverci, tej stranki največja i najmočnejša zaslomba; a vendar jim lastni pristaši napovedujejo boj na smrt i življenje. To je čuden dilema ustavovernim časnikom, ki so v judovskih rokah. Prisliljeni so hvalisati tisto stranko, ki jim je zakleta sovražnica. Ta vozal naj razreši kedo, če mu je mogoče, morda »*Neue freie Presse*«, ki je v zadregah in ne more porabiti zadnje veliko-nemške demonstracije. Vreden je homeričnega smeha, i da bi vladali dan danes še stari bogovi, od smeha bi se tresel *Olimp*. — In ti ljudje hočejo vladati državo! *Risum teneatis, amici!*

V *dunajškem občinskem svetu* je zopet velika razdraženost; občinski svetovalec *Pfister* je namreč v seji 5. t. m. rekel, da je občinski svet prijatelj zapitniške teoriji!

Na *Dunaji* se je 8. t. m. začela velikanska pravda zoper 20 socialistov, ki so zatoženi vélike izdaje in roparstva; trajajala bo ta jako zanimiva pravda najmanj polu meseca.

Grofu Leo Thunu se je pripetila velika nesreča. V 6. dan t. m. so ga našli v nezavesti v kopelskej sobi; izpuhteli plin ga je skoraj zadušil. Po dveurnem prizadevanji so ga zopet k življenji obudili.

Vnanje dežele.

Zoper one, ki so v *Italiji oberdankovali*, italijanska vlada strogo postopa; v Rimu državni pravdnik zahteva, da se oni, ki so odkrili doprno Oberdankovo podobo, postavijo pred porotnike. *Rigattieri*, ki je osramotil grb avstrijsko-ogerskega poslanca, pride 16. t. m. pred porotnike.

Rumunski državni odbor je soglasno dovolil 15 milijonov za utrdbé. Ministerski načelnik je rekel, da imajo utrdbé edini namen, da Rumuniji zagotove neutraliteto. Sicer pa je treba 10 let in vsako leto 15 milijonov, da se za brambo dežele potrebne utrdbé dovrše.

Francoska vlada je poslala pet vojnih ladij na obali otoka *Madagaskar*, da z njimi podpira svoje tirjatve, a *Madagaskarčani* so zelo razdraženi ter delajo priprave, da se Francozov ubranijo.

V *novoj Kaledoniji*, kamor pošilja francoska vlada politične kaznjence, uprl so se zamurci, prvega januarja je bila mej njimi in francoskimi vojaki prav redna bitka.

Egiptovska vojska je zmagala uporce v Sudanu ter zasedla *Sennaar*; *Krivi prorok* je zgubil 2000 mož.

Dopisi.

S Primorja 4. marcija.

V št. 17. »*Edidnosti*« je nekdo odgovoril mojemu dopisu, naslovljenemu: »Učitelji — pospeševatelji nemščine« ter mi očita, da jaz nisem poročal *possem* resnice. Da ne boste mislili, gospod urednik, da Vam pošiljam lažnjivih vestij ter Vam bo treba tudi za-me popravljati »douch-ac.« s katerim pretite, zapisal sem te le vrstice.

Jaz sem sporočal *pravo pravcato resnico*, ker sem navedel vse gosposde učitelje, ki so dobili nagrado za poučevanje v nemščini. Le en gospod je dvakrat naveden, kar je pa tiskarska pomota. Gosp. M. K., kojega dopisnik poleg gospoda B. toliko v zvezde kuje, pa še *remunericije* dobil ni! Čemu se torej g. dopisnik

*) Čitajte dobro našo listnico v zadnjem listu.

smeši zagovarjaje ga? Kedo naj »ide k maši«, jaz, ali g. dopisnik, ki take kozolce prekopicava?

Jaz bi g. dopisniku lahko prav mnogo odgovoril, pobijaje ga od točke do točke; pa moje delo bi bilo pač brezuspešno, saj se mi zagotavlja o i nekó, da dopisniku dobrih naukov do sedaj ni manjkalo, pa malo so zdali. Sicer moram ga pohvaliti, če je istinito s *dobljenim denarjem tako storil, kakor on sporoča*. Naj mi verjame, da bi mu bil jaz prvi zapel odo v kakem slovenskem listu, da sem preje to vedel; tako bi mu bil vsaj pribranil trud, ki ga je imel.

Konečno še nekaj. Čas bi bil vendar uže, da enkrat *savlada mir in sprava mej kraškimi učitelji* ter neha raves in kaves, ki je nastal mej njimi po časopisih. Nadzornik Q., zaradi kojega so se baje uneli ti prepiri, odpovedal se je svoje službi. *Naj se torej tudi kraški učitelji odpovedó najusobnemu lasanju!* Naj si osrčijo besede, katere v tem obziru piše neki dopisnik *vis Logatskega okraja* v 5. št. let. »Učit. To-variša«: »Par mesecev sem skoro ne mine dan, da bi v tem ali onem listu ne čitali jako neslanih in odurnih preprirov — največkrat za mišjo dlako — v katerih udriha — baje kolegijalno! — učitej po učitelji očitaje mu to in ono, ne misleč na to, da s tem ne-spametnim činom spókopava svoje in dobro ime slovenskega učiteljstva sploh. Kam pridemo z našo avtoriteto, če se bode še dalje to godilo! Tudi drugi stanovi niso nezmotljivi in brez pogrškov, ali imajo vsaj toliko takta, da ne obešajo vsega na *veliki zvon*, temú poravnajo vse lepo in na *tihem mej seboj*...»

Naj ho torej enkrat za zmerom konec časopisnih pravad kraških pedagogov!*)

Iz Podgrada, 3. marcija.

Ko smo v časnikih čitali, da je popotnim učiteljem kmetijstva za Istro imenovan Italijan, nismo se nadejali, da kedaj pride v naše kraje, ker tu ne more drugače poučevati, nego slovenskim govorom. A prišel je in v nedeljo po maši imel v Hrušici prvo svojo »konferenco«, kakor svoje predavanje zove. Da nis je njegov prihod iznenadil in da smo bili radovedni, kako bode poučeval, ni treba še poudarjati.

Gospodu potovalnemu učitelju moramo za njegovo osobo pripoznati, da je izvoljeni predmet — gnoj — temeljito obravnaval. Povedal je v uvodu, da se vsaka rastlina živi s pomočjo svojega nadzemeljskega dela (stebela) in podzemeljskega (korenike), da potrebuje v prvej vrsti rudninskih tvarin, da teh ne more dobiti za izpite zemlje, da je toraj treba zemljo pravilno, umno gnojiti in jej tako nadomestovati redilne tvarine, katere odda zopet rastlinam. Povedal je, iz katerih tvarin mora obstojati gnoj in kako se ga mora pripravljati, da je najbolj. Priporočal je posebno, naj se gnoj ne stavi na prosti kup, kder ga dež izpira in zrak izjeda ter suši, nego naj se izkopa dobra jama, katera ne prepušča in naj se naredi okolo jame jarek, v kateri se gnojica steka, da se z njo zopet poliva posušeni gnoj. Priporočal je tudi kompost, ali mešanico iz gnoja in zemlje itd. Tudi je omenjal, da ni nikakor dobro, voziti gnoj na njivje in ga puščati tam več časa na kupih, mesto da se precej raztroši in njiva zorje. Razjasnjeval je nadalje, kaka razlika je mej različnimi gnoji, kakor govejim, konjskim, ovčjim, prešičjim, pepelom itd., kateri gnoj bolje ugaja onim rastlinam, ki naj bi rodile več listja, in kateri onim, ki naj bi dajale več zrna, koliko globoko treba gnoj staviti v subej in v mokrej zemlji. Sploh moramo reči, da se nam je zdel predmet dovolj temeljito i jasno razlagan in v tem oziru zasluži gospod potovalni učitelj priznanje. To so bili zlati nauki za našega kmeta, ki se tako trdovratno drži starih navad. Zato tudi vedno bolj zaostaja in sam sebi veliko škodo dela.

V splošnem pa moramo naravnost poudarjati, da smo imeli v nedeljo najlepšo priliko, prepričati se, kako je mogoče najbolje misli, najbolja podjetja priversti — ad absurdum. Tu se je zopet tako slajno znesla ona nesrečna politika, s katero se nas osrečuje! Gospod potovalni učitelj, ki ni zmožen naščine, trudi in bori se z jezikovnimi zaprekami in gotovo je, da potratí precej draga časa s tem — a vse zaman. Ta gospod je še precej gladko čital svoj spis v hrvatskem jeziku, a z naglasom, ki je pričal, da ga tega jezika ni mati učila. Mi sploh dvomimo, da bi umel hrvatsko, kajti razven onega, kar je čital, nismo čuli ni *jedne besede hrvatske* iz njegovih ust. Toraj potovalni učitelj, ki zna samo čitati (in ne govoriti) hrvatski, naj bi učil našega kmeta kmetovati! To je izvrsten pripomoček, utrditi v narodu ono nezaupanje, katero goji nasproti gospodom, ki se vtikajo v kmetijstvo! Težavno je človeku, v takej priliki resnično biti! Naš narod umeje jezik bratov Hrvatov in kolikor bolj se mu bodemo Slovenci bližali, toliko bolje. A v sedanjih razmerah pa vendar ni primerno hrvatsko čitanje za *pouk priprostega ljudstva slovenskega*. To je uvidel tudi gospod potovalni učitelj in zagotovil, da si prihodnjic preskrbi slovenski spis. Vidi se tedaj, da bi rad, a mi smo prepričani, da prvotna napaka — imenovanje — se ne da tako odstraniti.

Pa še od druge strani moramo stvar osvetliti. Ako čita slovenskemu ljudstvu najizvrstnejši popularni slovenski spis dober slovenski čitatelj, nikdar ne doseže onega, kakor s *prosto govorjeno, živo besedo*. Ako pa ga čita mehanično človek, ki ni več naščini, ne more se pričakovati ni najmanji uspeh. Potrebno je pa tudi pri tacih shodih, da potovalni učitelj odgovarja na razna mu stavljena prasanja, da pojasnuje one svoje trditve in dokaze, katerih kmet ni dovolj jasno razumel, potrebno je, da po vasi ali polju gredé pokaže to in ono napako, potrebno je sploh, da zna občeuvati z narodom. Ako ni naše narodnosti, poznati mora naš jezik tako temeljito, kakor umejo in govore druge jezike Slovenci, ki v Nemcih, Italijanih itd. z najboljim, obče priznanim uspehom

*) Tako je prav, in prav zaradi tega naveta smo priobčili Vaš dopis. Ured.

delujejo. In baš ta razloček mej Slovincem in Italijanom, ki je tako časten za prvega, a zadnjemu tako rekoč neprekorajljiva zapreka, ker uplivajo razne okolnosti, mej njimi sedanje šole, domišljavost o nadvladanji, pičila ali nikaka prijaznost do Slovence, največkrat celo nasprotje itd. itd. — baš ta razloček pravimo, dela Italijana malokedaj sposobnega, poučevati Slovence.

Dogodjaji, kakor ta, pri katerih ona nedoumljiva (?) politika tako sijajno kaže svojo nagoto, vredni so zabeležnja, ker na-nje se morejo z najboljšim uspehom oprirati slovanski poslanci, kadar je prilika za to. *)

Domače in razne vesti.

Cesar je podaril občini Števerjan v Brdih gl. 100 za napravo neke potrebne ceste. — Podaril je tudi društvu za podporo avstrijskih podanikov v Milanu 2000 lir v zlatu.

Dar »Edinosti«. G. Franc Žitko je podaril društvu »Edinosti« 10 gl., za kar mu izreka presrečno hvalo: Odbor.

Imenovanje. Finančni minister je imenoval c. k. finančnega višjega komisarja, viteza *Steindla* za finančnega svetovalca in vodja urada pristojbin, in c. k. davkarskega nadzornika, *Ludvika Kečvarja*, za fin. višjega komisarja.

Seja mestnega zbora je bila zopet v sredo zvečer. — Prva je bila na dnevnem redu ponudba inženirja Luzzatto zaradi zidanja pokritega trgovišča za sočivje, sadje in drugo zelenjavo na lesnem trgu. Govorilo se je dosti za in proti; naposled pa je obveljal predlog Rafaela Luzzatto, naj se ta ponudba odstopi odseku za javno snago in odseku za stavbe, da oba to stvar dobro pregledata in študirata tudi pravašnje takih pokritih trgovišč v občini ter kesneje stavita natanjše predloge mestnemu zboru. — Na to je prišel na vrsto predlog, da se družbi mestnega velicega gledališča podari 20.000 gl. za napravo lepe fasade proti bregu morja. Gledé tega pravašnja ste se obe stranki razdvojile mej saboj. Tako na priliko so se Rittmayer, Piccoli, Viertaler potezali za to, da se dovoli ta dar, mej tem ko je Rascovich ostro nasprotnoval svojemu političnemu prijatelju Piccolu in rekel, naj rajše popravijo nezdravo staro mesto, nego da denar mečejo proč za fasade in z njim sta potegnola tudi okoličanska poslanca Nadlišek in Pagan, akoprem sta največja polit. nasprotnika prvega. Kar pa ni Piccoli izrekel in tudi Rascovich zamolčal, to je pri tej priliki slovesno izrekel, in še sicer prav brez vsake potrebe izrekel, *Nemec Viertaler*. On je namreč govoril za dovoljenje jako gorko in svoj govor sklenol s predlogom: ker je bilo takozvano veliko gledališče sezidano v namen, da se v njem širi in razvija le italijanska muza, in ker je Trst sezidan na rimskih razvalinah in je torej *čisto italijansko mesto*, da se bodo v tem gledališču, ko bode lepo popravljeno, predstavljali izključljivo italijanski igrokazi, italijanska poezija in italijanska muzika. Ta predlog je bil aplavdiran na galeriji; a sam Rascovich mu je bil protiven in mu tudi ni ploskal. Cesar se ni upal izreči noben *Iredentist*, to je izrekel *Nemec* in c. k. profesor Predlog je obveljal, 20.000 gl. pojde na fasado v večo slavo in veselje tržaške plutokrazije, katera bi bila lahko sama v ta namen kaj žrtvovala. Pa naj bi še bilo; a da se izključi iz javnega gledališča vsak drug jezik in vsaka druga umetnost, razen laške; to je vendar preveč enostransko in celo smešno, posebno pa je bilo smešno v ustih g. Viertaler-ja, kateri išče s takimi predlogi popularnosti in ima morda namen nadomestovati rajnškega Hermeta. Na čast pravim Italijanom pa moramo reči, da se posmehujejo tej Viertalerjevi izjavi nad *capitandum benevolentiam*, česar je tudi vredna. Ali se ne bode jokati Bismark nad tem Hermanovim potomcem? Kaj poredijo Velikonemci, ki so proklamirali: »Deutsen bis zur Adria«. Molčanje »Triesterce« je pomenljivo. No, proti izjavi nepoklicanega ni niti vredno protestovati; saj nas še veseli, da se Nemci sami smatrajo za goste tukaj na bregovih Adrije, kder niso bili nikoli doma in so sem prišli le iskat sreče, pa dvomljive popularnosti, ki dela konkurenco samemu Riskoviću. Ako hoče g. V. pa še bolj popularen postati, zamisli naj se vendar tudi na Monte Naso (Nanos) in Monte Tricorno (Triglav), potem bo konkuriral celo imenitnemu Carducci-ju. Pustimo to in vrnimo se zopet v sejo. — Zbor je zavrgel prošnjo okoličanov, da bi se jim dovolila dva poljska čuvaja, ker za okoličane nima denarja in konečno je v tajnej seji imenoval č. g. *Miha Jagodica*, dosedanji duh. pom. v Rojanu, za kapelana v Trebčah.

Tržaške novosti. — Tudi *denes moramo začeti s vremenom*. — Mej tem ko je bilo še v sredo precej lepo, prevzela je v četrtek zopet vlada burja, včeraj in danes pa je zjutraj snežilo in je včeraj in danes v Trstu prava pravcata zima. — Pa kaj bi ne bila, saj dohajajo iz vse Italije, celo iz Napolja poročila, da je tam baš te dni huda zima in sneg. —

Ona gospa, o kateri smo zadnjič poročali, da je bila v blaznici in da je pobegnola od tam, nekda je popolnoma pri pameti in se nahaja zopet doma. Vse je, tako govore, zakrivil mož in privrženci njegovi. — Zalosno! —

Sam se je predal policiji pri Sv. Jakopu tisti, ki je v novej luki v ponedelek nevarno ranil delalca Mlakerja; zove se Anton Kurzer in je doma v Rocolu 343. —

38 kasnjencev iz Dalmacije so pripeljali v sredo v Trst in v četrtek odvedli v Gradiško na vseučilišče. —

Umrli je ravnatelj tržaške mestne gimnazije, Peter Mattei. —

*) Primeri članek: »Što se je učinilo za poljedelstvo u Istri« v »Našej Slogi« broj 4 in 5 tekočega leta.

Dopisnik.

Doa majhna požara sta bila te dni v Trstu, a pogasili so ogenj domači ljudje brez pomoči vatrogascev.

Opiljar Ant. Marenič, iz Čičarije, napil se je sinoči in oblezal čez noč na ulici. — Denes zjutraj ga je dobila policija skoro uže mrtvega in odpeljala v bolnico. — Pravijo, da utegne celo umreti. — Oj pijanost!

Gospod Josip Gorup, obče znani rodoljub in blagodušni podpornik vseh Slovincem koristnih stvari, podaril je te dni podpiralneje zalogi graških vseučiliščnikov 1000 gl.; gotovo lepo svoto je zopet položil ta plemeniti mož na altar domovine. Naj bi ga posnemali po razmerah tudi drugi, katerim je Bog naklonil obilo posvetnega imenja. Bog nam daj mnogo Gorupov!

Sokolski večer bo jutri večer v telovadnih prostorih in obeča lepe zabave.

Porotna sodnija. 7. t. m. je porotna sodnija obsodila nekoga mornarskega učenca J. Braniča na 14 dni zopora zaradi pregreška proti naravi. — 8. t. m. je stal pred porotniki Valentin Petorosso, poljski čuvaj iz Pirana, zatožen, da je zlorabil uradno oblast, da je kradel in sleparil. Porotniki so ga pa krivega spoznali le tatvine v vrednosti 5 gl., zaradi česar je bil obsojen na 4 tedne zopora.

Policijske. Neko dekle v restavraciji na kolo-dvorskem trgu in njenega ljubčka je policija dejala pod ključ, ker je prva kradla gospodarjem, a drugemu dajala, da hrani; napravljala sta si pohišstvo po prepovedanem potu. — V Miljah je policija ujela ribiča, ker je v Lloydovem arsenalu pokral več vrvi in drugih stvari. — Nekemu fakinu je nek potepuh blizo ribjega trga ukradel sukno raz voza in je tako hitro pete odnesel, da ga ni bilo mogoče ujeti. — Sicer pa so bili tatovi zadnje dni še precej pošteni.

Tramway s parnim strojem in Trsta v Miramar-Gorico in Ajdovščino. Ravnatelj tržaškega društva »Tramways«, gosp. inženir Schmidt, prosil je ministerstvo za koncesijo železnične proge na način Tramway-a. Ta proga bi šla v Miramar, Devin, vedno poleg morja, potem v Tržič, Ronke, Zagrad, v Gradiško, od tam po goriški cesti v Podgoro in Gorico in iz Gorice po vipavski cesti v Černice, Ajdovščino in Vipavo; iz Ronk pa bi šla ena veja te železnice tudi v Červinjan. — Misel ni ravno slaba in bi Trstu in goriški deželi mnogo koristila. Na Italijanskem take železnice vspešno napredujejo. Tudi se ni bati, da ne bi ministerstvo dalo koncesije; glavno pravašnje je le, ako se dobi potreben kapital za to uže veliko podjetje.

Slovenska čitalnica v Gorici priredi v ponedelék 12. marca t. l. *benedo*, katere pričetek bode točno ob 8 uri zvečer s tem sporedom: 1. »Občutki«, vglasbil *Dr. B. Ipavec*; poje mešani zbor. 2. »V spomin Val. Vodnika«, vglasbil *J. Fleišman*; za sopran, alt in glasovir. 3. »Pri zibelci«, vglasbil *Kam. Malek*; poje mešani zbor. 4. *Valentin Mandelc*: »Ženski jok«, igra. 5. »Pod oknom«, vglasbil *Fr. S. Vilhar*; poje mešani zbor in bariton. 6. Titl A., Overture po slovenskih napevih; *čveteroročno za glasovir*. 7. »Pastirjeva molitev«; poje mešani zbor. Po »Besedi« skupna zabava in tombola. Odbor.

Gospod M. Cigale, tajnik v ministerstvu, vsacemu Slovincu znan rodoljub in jako zaslužen mož na slovstvenem polji, urednik prvega slovenskega političnega časnika »Slovenija«, s katero je nas Slovence probudil in politično življenje, poklican uže leta 1849 na Dunaj za urednika državnega zakonika v slovenskem jeziku; — dobil je naslov in značaj vladnega svetovalca. — Mi iz vsega srca čestitamo starem prijatelju, od katerega smo se mnogo dobrega naučili, on nam je v vsakdanjem občevanji utrdil značaj. Takih mož imamo v sedanjem času premalo, ali jim pa plevel brani na površje. Bog živi g. Cigale! — Zadnjič vesela vest o g. Gregorčiču, danes o g. Cigaletu; eppur si muove!

Josip Hašnik, ki je v prejšnjih, še jako osornih letih, marsikaj pisal, posebno v »Novicah«, i se mnogo trudil za slovenski narod, umrl je 6. t. m. v St. Jurju na južnej železnici, kder je bil župnik. V zadnjih časih se o njem ni dosti čulo, a temu se ni čuditi, ker je gospod imel uže 72 let. On se je v mladosti veliko trudil, zato je čisto naravno, da je v starosti opešal. Posebno rad je delal slovenske pesmi, če tudi ni bil pesnik, a hvalevredna je dobra njegova volja; da bi vsi sedanjí pisatelji bili tako pošteni in rodoljubni, kakor je bil on!

Morilec svoje matere Prelesnik, katerega je, Nj. Veličanstvo presvtili cesar pomilostil, védel se je, ko se mu je naznanilo, da se smrtna kazen premenila v dosmrtno ječo, jako apatično ter rekel: »Boljše bi bilo, ko bi bilo pri prvi sodbi ostalo, da bi bil obešen«.

Narodna biblioteka. Podjetljiv tiskar, g. J. Krajec v Novem mestu, je začel izdajati pod gornjem imenom vse boljše proizvode naših pesnikov in pisateljev, katero podjetje moramo le pohvaliti in naše občinstvo nanj opozoriti. Cena snopiču je 15 soldov, najboljša pa je, da se naroči za gl. 1.50 15 snopičev, direktno pri g. Krajcu, ki potem pošilja snopiče, kakor izhajajo franco, po pošti. Prečitali smo uže 1. snopič, ki obsega en del Kranjske Čbelice, katera je iz knjigotrštva uže popolnoma izginola. Kedor se sploh hoče poučiti o domačem slovstvu, naroči naj se na narodno biblioteko.

Sremska vina. Kedor je obiskal trž. razstavo, pričel se je, kako izvrstna so sremske vina in sremska različna žganja. Opozorujemo torej naše občinstvo na denašnje naznanilo, v katerem naznanja vrli naš rodoljub, g. Vučkovič, da je on prevzel zastop in zalogo teh izvrstnih sremskih pridelkov.

Dražbe.

V Kanalu posestvo Katarine Vidič iz Lovišča, cena gl. 3060., 17. marca, 14. aprila in 12. maja. — V Trstu posestvo Jožefa Stoka iz Kontovela, cena gl. 4846.82, 16. marca, 16. aprila, 16. aprila in 17. maja. — V Ge-

riču posestvo Štefana Primosiča iz Pevme, cena gl. 1461, 28. marca in 28. aprila. — V Kanalu posestvo Ivana in Marije Peternel iz Ajbe, cena gl. 545.31. marca in 28. aprila. — V Gorici posestvo Jož. Gasparini iz Imenja, cena gl. 4113.81, 18. aprila in 12. maja. — V Kermenu posestvo Jožefa barona Formentinija iz Gorice, cena gl. 31004, 29. marca, 28. aprila in 29. maja. — V Gorici posestvo Valentina Velikonja iz Sv. Roka, cena gl. 4318.06, 7. maja, 7. junija in 6. Julija. — V Trstu posestvo Ivana in Terezije Pison iz Sv. Marije Magd. zgornje, cena gl. 2650, 16. marca, 16. aprila in 17. maja. — V Solcu posestvo Jožefa Kravanja iz Bolca, cena gl. 169, 2. aprila, 2. maja in 2. junija.

Neprevarljivo: Pod tem povdarkom nanaša se v našem listu po imenitnemu dr. Pinkas-u iznajdeno sredstvo Roborantium, (Lasotvorna esenca) katero je delalo dosedaj neverjetno proti izpadanju las, plešivosti, brezbradnosti in osivelosti, in katero je neprevarljivo gledé uspeha. Ne treba, da kedo posebno opozoruje na to iznajdbo, če tudi bi zaslužilo, ampak čitatelji naj bero naznanilo in naj poskusijo ta lek. Pri uspehu se dotični zaveže, da povrne brez ugovora denar. —

Tržno poročilo.

Kava. — Ker se kaže na vsih trgoviščih ugodno menenje za to blago in ker je bila tudi holandska dražba jako uspešna, je bila tudi tukaj te dni prodaja živahna po trdnih, nekoliko viših cenah. Prodalo se je čez 10000 vreč kave Rio po gl. 38, 42, 46, 48, 52 do gl. 57. — blizo 1000 vreč Rio lavé po gl. 63 do gl. 80. — 1000 vreč Santos gl. 52 do gl. 62, 2000 vreč Java gl. 64 do gl. 68. — 400 metr. stotov Ceylon plant. gl. 85 do gl. 125. — 150 fardov Moka gl. 118 do gl. 120.

Sladkor. — Vsed dobrih poročil iz glavnih trgovišč je postala kupčija tudi v tem blagu boljša, in cene vtegnejo kaj napeti. Prodalo se je 8000 metr. stot. sladkorja v vrečah po gl. 29 do gl. 32 1/2.

Olje. — Še precej kupčije. — Jedilno gl. 37 do gl. 41. — namizno gl. 50 do gl. 62.

Sadje. — V tem blagu je zdaj dosti dela po trdnih, le malo spremenjenih cenah, posebno iskane so pomeranče. — Pomeranče, limoni gl. 3 do gl. 6. — rožiči puljski gl. 8 1/2 do gl. 9 1/2, mandlji gl. 67 do gl. 74. — fige v venci gl. 19. — opaša gl. 21. — Cismé rudeče gl. 23 do gl. 24. — Elemé gl. 24 do 33. — Sultanina gl. 35 do gl. 42. —

Petrolje. — Še vedno na gl. 10 1/2 do gl. 10 1/2. **Domači pridelki in žito** — mlahova kupčija, cene šibke. Les nespremenjeno stanje, cene se še precej vzdržujejo. **Séno** — dobro konjsko gl. 1.60 do gl. 2.

Borsno poročilo.

Kurzi se vzdržujejo, tendenca v obče dobra.

Dunajska borza dne 9. marca.

Žnotni drž. dolg v bankovcih	78	gl.	20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	»	45	»
Zlata renta	97	»	55	»
5% avst. renta	92	»	90	»
Delnice narodne banke	830	»	—	»
Kreditne delnice	308	»	30	»
London 10 lir sterlin	119	»	85	»
Napoleon	9	»	49 1/2	»
C. kr. cekini	5	»	64	»
100 državni mark	58	»	55	»

Javna zahvala.

Podpiralneje zalogi slovenskih vseučiliščnikov v Gradci blagovolili so darovati: a) v gotovini s Gospa Nina Fröhlich pl. Felden v Gradci in gospod dr. Gvidon Srebre odvetnik v Brezicah po 10 gl. gospod Jože Gregl, zobolečnik v Gradci, gospod dr. Benjamin Ipavic, zdravnik v Gradci in gospod dr. Jože Vošnjak, državni poslanec na Dunaji po 5 gl. gospod Verbošek, uradnik v Gradci 2 gl. in gospod Fran Bradaška, gimnazijski vodja v Gradci 1 gl.; b) gospod Josip Gorup v Trstu, znani slovenski rodoljub, jedno državno obligacijo za 1000 (reci tisoč) goldinarjev n. vr.

Vsem predragim darovateljem, posebno pa blagorodnemu gospodu Josipu Gorupu, ko je z svojim velikodušnim darom stanje omenjenega zavoda za mnogo, mnogo zboljšal ter si s tem živ spomenik svoje radodarnosti in milosrčnosti postavil za vse čase, izrekajo podpisani v imenu opravilnega odbora podpiralneje zaloge tukajšnjih slovenskih vseučiliščnikov, in v imenu vseh onih, ki iz tega zavoda dobrote uživajo, najiskrenejšo zahvalo. Bog povrni!

V Gradci dne 6. marca 1883.
Prof. dr. Gregor Krek, s. r. Gimn. učit. Jos. Lendovšek, s. r.
t. č. predsednik t. č. blagajnik
stud. phil. Viktor Bešek, s. r.
t. č. odbornik.

Izključljivo
LA VERIFICA
prinaša popolni izkaz srečk
Rudečega križa ogerskega
prav natanjčno.

Poslano. *)

Hvala lepa gospod! Iz Vašega dopisa v »Edinosti« št. 18. od februarja, vidim, da sem več vreden, nego sem si sam mislil, in da se mene bojite, ker me hočete uničiti s tem, da me sramotite! Zdej ste prepričani, da Bontelj ima dobre in prav zdrave zobe; ampak meni jih ni pokazal; — kadar sem ga vprašal po računu o naših dobrih denarjih, mi je pokazal kaj drugega in je zbežal iz pisarne in zapustil zbor. Da, dal Bontelj je moder mož, izveden in pripraven in hoče vse sam narediti, samo da ima učitelja »Serafa« na pomoč. Jaz sem svoje mlade dni v potu svojega čela kruh služil, pa Vi drugi bi hoteli, da Vam ga drugi služe.

Podgrad, dne 6. marca 1883.

Kompare Pilot.

*) Za spise pod tem naslovom je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor mu dotični zakon veleva. Ured.

